

ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ
№ 2/2011 г.
гр.София, 29 февруари 2012 год.

Върховният касационен съд на Република България, Общо събрание на Гражданска колегия и Търговска колегия, в съдебно заседание на десети ноември през две хиляди и единадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ на Общото събрание на
Гражданска колегия и Търговска колегия,
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС
И ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:
СИМЕОН ЧАНАЧЕВ

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Търговска колегия:
МАРИО БОБАТИНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛИ на
ОТДЕЛЕНИЯ: **ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА**

ТАНЯ МИТОВА

ТАТЯНА ВЪРБАНОВА

ТАНЯ РАЙКОВСКА

ПЛАМЕН СТОЕВ

БОЙКА СТОИЛОВА

ЧЛЕНОВЕ:

1. ЛЮБКА ИЛИЕВА

2. НИКОЛА ХИТРОВ

3. РОСИЦА КОВАЧЕВА

27. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА

28. МАРИЯНА КОСТОВА

29. ЛИДИЯ РИКЕВСКА

4. ЛИДИЯ ИВАНОВА
5. ЖАНИН СИЛДАРЕВА
6. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА
7. ЕЛСА ТАШЕВА
8. ВАНЯ АЛЕКСИЕВА
9. НАДЯ ЗЯПКОВА
10. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА
11. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА
12. СТОИЛ СОТИРОВ
13. МАРГАРИТА СОКОЛОВА
14. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА
15. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ
16. ДАРИЯ ПРОДАНОВА
17. СВЕТЛА ЦАЧЕВА
18. СТОЙЧО ПЕЙЧЕВ
19. ЛЮБКА БОГДАНОВА
20. РАДОСТИНА КАРАКОЛЕВА
21. ВЕСКА РАЙЧЕВА
22. МАРИЯ СЛАВЧЕВА
23. КОСТАДИНКА АРСОВА
24. ЗЛАТКА РУСЕВА
25. ДИЯНА ЦЕНЕВА
26. МАРИЯ ИВАНОВА
30. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА
31. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА
32. МАРИО ПЪРВАНОВ
33. ЕМИЛ МАРКОВ
34. КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА
35. ЕМИЛ ТОМОВ
36. АЛБЕНА БОНЕВА
37. СВЕТЛА ДИМИТРОВА
38. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА
39. ЖИВА ДЕКОВА
40. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА
41. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА
42. ТОТКА КАЛЧЕВА
43. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА
44. ВАСИЛКА ИЛИЕВА
45. ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА
46. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА
47. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА
48. ОЛГА КЕРЕЛСКА
49. ЗОЯ АТАНАСОВА
50. ВЕСЕЛКА МАРЕВА
51. БОРИС ИЛИЕВ

при участието на секретаря **Борислава Лазарова**

постави на разглеждане **тълкувателно дело № 2 по описа за 2011 г. на ОСГТК**

докладвано от съдиите **МАРИЯ ИВАНОВА** и **ЕМИЛ МАРКОВ**

С разпореждане на председателя на Върховния касационен съд от 17 март 2011 г. е образувано тълкувателно дело № 2/2011 г. на Върховния касационен съд /ВКС/, общо събрание на гражданска и търговска колегии по предложение на състав на Върховния касационен съд /ВКС/, търговската колегия /ТК/, първо отделение, който на основание чл. 292 ГПК с определение от 19.V.2010 г. е спрял производството по т. д. №

1113/2009 г. и е предложил на общото събрание на гражданска и търговска колегии на ВКС да постанови тълкувателно решение по следния правен въпрос:

В кои случаи правната квалификация е свързана с допустимостта /включително кога е нарушено диспозитивното начало/ или неправилността на обжалваното решение – при различни видове искове, определящи вида на търсената защита, при различни институти на правото /договорна или деликтна отговорност/, при приложимостта на общия исков ред или на особените искови производства, при неправилна правна квалификация и др.

В съобразителната част на определението на състава на Първо отделение от ТК на ВКС по чл. 292 ГПК нуждата от произнасяне на ОСГТК с тълкувателно решение се аргументира с наличието на противоречива практика по въпроса за допустимостта на иска и правната квалификация, понеже с решения на състави на ВКС, постановени все при действието на ГПК /в сила от 1.ІІІ.2008 г./, се приемало веднъж, че въззивно решение по иск с правно основание чл. 59 ЗЗД следвало да се обезсили - като издадено по непредявен иск и делото да се върне за ново разглеждане на действително предявения иск, който бил с правно основание по чл. 55, ал. 1 ЗЗД, докато с други: че в сходен случай се касаело до неправилно въззивно решение, като резултат от погрешно определяне на правната квалификация, вследствие нарушаване на материалния закон.

Общото събрание на гражданската и търговската колегии на Върховния касационен съд, за да се произнесе взе предвид следното:

Принципно на поставените в предложението на състава на ВКС, ТК, Първо отделение въпроси, съгласно определението му от 19.V.2010 г. за спиране на производството по т. д. № 1113/09 г., може да бъде отговорено по следния начин:

„Правната квалификация на всеки иск е свързана с допустимостта на постановеното по него решение само когато с последното решаващият съд е нарушил принципа на диспозитивното начало в гражданския процес, произнасяйки се извън определеният от страните по спора предмет на делото и обхвата на търсената от ищеца защита, а когато липсва такова нарушение, дадената от съда правна квалификация на исковата претенция, с която е сезиран, във всички случаи обуславя правилността на решението му”.

Очевидна – с оглед на така посочения резултат от питането, е контрапродуктивността на дадения отговор. Наред с това повдигнатото питане в определението на състава на Първо т.о. е основано на едно мнимо противоречие в съдебната практика: по приложението на разпоредби, обхващащи материята на неоснователното обогатяване /чл. 55 и сл. ЗЗД/, доколкото в текста на чл. 59, ал. 2 от същия закон изрично е казано, че този иск /по чл. 59 ЗЗД/, за разлика от исковете по чл. 55 ЗЗД, има субсидиарна процесуална природа, т.е. допустим е „само когато няма друг иск, с който обеднелият може да се защити”.

Извън така релевираното мнимо противоречие в практиката, не са налице условията по чл. 124 ЗСВ за издаване на тълкувателно решение от ОСГТК на ВКС, понеже в останалата си част питането има изцяло хипотетичен характер и е видимо казуистично. В този смисъл са и съответните финални части на становищата, изразени от министъра на правосъдието, от представителя на Висшия адвокатски съвет, както и от колегите съдии от окръжните съдилища във Враца, Пазарджик и Плевен, а частично и в становището на Софийския апелативен съд.

По отношение формулировката на въпроса следва да се констатира, че той е бил сведен до знанието на конституираните като заинтересовани страни в различни варианти, отклоняващи се от текста на определението на състава на Първо т.о. на ВКС по т. д. № 1113/09 г. досежно спирането му, касателно думата „непрецизна” правна квалификация, както това е видно от становищата на колегите от окръжните съдилища във Видин и Ямбол.

По тези съображения ОСГТК на Върховния касационен съд на Републиката намира, че предложението следва да бъде отклонено и

РЕШИ:

ОТКЛОНЯВА предложението на състав на Върховния касационен съд на Република България, Търговска колегия, Първо отделение, направено с определение от 19.V.2010 г. по т. д. № 1113/2009 г. до ОСГТК на ВКС за издаване на тълкувателно решение по въпроса: в кои случаи правната квалификация е свързана с допустимостта /включително кога е нарушено диспозитивното начало/ или неправилността на обжалваното решение – при различни видове искове, определящи вида на търсената защита, при различни институти на правото /договорна или деликтна отговорност/, при приложимостта на общия исков ред или на особените искиви производства, при неправилна правна квалификация и други.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на Общото събрание на
Гражданска колегия и Търговска колегия,
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС
И ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:
СИМЕОН ЧАНАЧЕВ.....

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Търговска колегия:
МАРИО БОБАТИНОВ.....

ПРЕДСЕДАТЕЛИ на
ОТДЕЛЕНИЯ: **ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА**.....
ТАНЯ МИТОВА.....
ТАТЯНА ВЪРБАНОВА.....
ТАНЯ РАЙКОВСКА.....
ПЛАМЕН СТОЕВ.....
БОЙКА СТОИЛОВА.....

ЧЛЕНОВЕ:

1. ЛЮБКА ИЛИЕВА	27. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА
2. НИКОЛА ХИТРОВ	28. МАРИЯНА КОСТОВА
3. РОСИЦА КОВАЧЕВА	29. ЛИДИЯ РИКЕВСКА
4. ЛИДИЯ ИВАНОВА	30. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА
5. ЖАНИН СИЛДАРЕВА	31. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА

6. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА	32. МАРИО ПЪРВАНОВ
7. ЕЛСА ТАШЕВА	33. ЕМИЛ МАРКОВ
8. ВАНЯ АЛЕКСИЕВА	34. КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА
9. НАДЯ ЗЯПКОВА	35. ЕМИЛ ТОМОВ
10. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА	36. АЛБЕНА БОНЕВА
11. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА	37. СВЕТЛА ДИМИТРОВА
12. СТОИЛ СОТИРОВ	38. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА
13. МАРГАРИТА СОКОЛОВА	39. ЖИВА ДЕКОВА
14. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА	40. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА
15. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ	41. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА
16. ДАРИЯ ПРОДАНОВА	42. ТОТКА КАЛЧЕВА
17. СВЕТЛА ЦАЧЕВА	43. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА
18. СТОЙЧО ПЕЙЧЕВ	44. ВАСИЛКА ИЛИЕВА
19. ЛЮБКА БОГДАНОВА	45. ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА
20. РАДОСТИНА КАРАКОЛЕВА	46. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА
21. ВЕСКА РАЙЧЕВА	47. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА
22. МАРИЯ СЛАВЧЕВА	48. ОЛГА КЕРЕЛСКА
23. КОСТАДИНКА АРСОВА	49. ЗОЯ АТАНАСОВА
24. ЗЛАТКА РУСЕВА	50. ВЕСЕЛКА МАРЕВА
25. ДИЯНА ЦЕНЕВА	51. БОРИС ИЛИЕВ
26. МАРИЯ ИВАНОВА		